

Mercat del dijous

Granollers

Ubicació

Comarca: Vallès Oriental
Lloc/Adreça: Plaça de la Porxada i altres places i carrers del centre de Granollers.
Alçada: 144

Coordenades:

Latitud: 41.60799
Longitud: 2.28761
UTM Est (X): 440641
UTM Nord (Y): 4606498

Classificació

Número de fitxa: 08096 - 108
Àmbit: Patrimoni immaterial
Tipologia: Costumari
Estil / època: Medieval Modern Contemporani
Segle: X-XXI
Estat de conservació: Bo
Protecció: Inexistent
Tipus de protecció: Inexistent
Accés: Obert
Ús actual: Social
Titularitat: Pública

Fitxes associades:

[La Porxada](#)

[Plaça Gran / Plaça de la Porxada](#)

[Costums desapareguts relacionats amb el mercat](#)

[Plaça de les Olles](#)

Autoria de la fitxa: ARQUEOCIÈNCIA - J. M. Huéllamo

Data de registre de la fitxa: dl., 01/10/2001 - 02:00

Autoria de la darrera revisió: Jordi Piñero Subirana

Descripció

Mercat que, des de temps immemorials, es celebra a Granollers cada dijous i que constitueix una de les tradicions més emblemàtiques d'una ciutat que ha destacat per la importància d'aquesta activitat comercial tradicionalment lligada amb el gra, l'agricultura i la ramaderia. Un dels seus símbols és, precisament, la Porxada, que era l'antiga llotja del gra.

Avui dia cada dijous el mercat continua ocupant una àmplia superfície al centre de Granollers, on hi trobem instal·lades les típiques parades amb tot tipus de mercaderies. Tot i que, amb el pas del temps, les parades i tot l'ambient que envolta el mercat s'ha anat modernitzant, encara conserva el regust dels temps passats i atreu una gentada provinent de la ciutat i el seu entorn que omple els carrers i places del centre. En la memòria popular queda el record dels espais urbans dedicats a cada tipus de mercaderies: el bestiar gran (vaques, cavalls, ovelles) a la plaça Barangè-Agustí Vinyamata; l'aviram-marmanyers ("El Rengle"), als carrers de Santa Elisabet i Espí i Grau; la fruita i verdures a la Porxada, sota cobert; els planters al carrer de Sant Jaume.

Segons l'autor Jordi Baulies, a Granollers el dijous és un dia intocable per molts, un dia de festa, un dia que surt de la monotonia corrent per a tots aquells altres granollerins que, no lligats ni al comerç ni al camp, són espectadors del brogit del dia (BAULIES, 1965). Humorísticament, alguns han qualificat aquest mercat del "sant dijous".

Observacions:

Antigament, un tipisme especial presentava la venda de l'aviram, dels conills i dels ous, als estrets carrers del Dr. Riera i de Santa Elisabet, on les pageses del "rengle" discutien, cridaven, gesticulaven, regatejaven i finalment venien als marmanyers i compradors que visitaven aquest sector del mercat. Al carrer de Sant Roc i a la plaça Maluquer i Salvador hi trobàvem diverses parades més encarades al pagès, a l'home: les de ferreteria, utillatge agrícola, quincalla, faixes, cinturons, roba de treball, fulles d'afaitar, articles de fumador, etc.

Aquí també es situaven les parades dels xarlatans, abans homes de grans maletes, d'on sortien mantes, fulles i sabó d'afaitar, llapis, quartilles i tot de coses més, venudes a preus de "ganga", o els més calmosos que per pocs diners, amb les seves herbes o l'ungüent de la serp, guaria l'arteriosclerosi o les nafres de tota la comarca. El bestiar gros, a l'antiga estació de França, i a la plaça Gran, un allau de gent i de parades, i les fondes, ben plenes de tractants de bestiar, pagesos, marmanyers i badocs, que despatxaven ritualment l'esmorzar del dijous, normalment de ganivet i forquilla.

Història

El mercat del dijous és un fet tradicional a Granollers. La seva avantatjosa situació geogràfica configurà la vila com un lloc de pas, apte per a tot tipus de transaccions. En opinió de Baulies, en lògica correspondència al seu paper central, el comerç adquirí un protagonisme rellevant. El mercat ha estat el caliu de la fructífera i enriquidora activitat mercantil posterior. La formació de la vila medieval va estar íntimament lligada a la funció de mercat, un mercat que sembla que es va repetint cada dijous i d'una forma ininterrompuda molt probablement des del segle X fins a l'actualitat.

Una escriptura del 1019 fa referència al camí d'Archers (molí de Montornès) al Mercat, que Estrada suposa de Granollers i que cal considerar la primera cita històrica (BAULIES, 1965). L'any 1041 un conveni entre la vescomtessa Guila i els seus fills amb els canonges de Barcelona els obliga a donar cada any per Tots Sants "un modium de fromenti", mesura legítima del "mercato de Granulariis", a la Canongia. Tomàs Balvey anota altres cites sobre aquest mercat (la primera de 1043). Amb posterioritat, i al seu voltant, apareixen pactes i privilegis: 1287, Pere Marquès, senyor de la Roca, compra els drets al mercat; 1333, Alfons III el Benigne atorga tot un seguit de privilegis pels possibles compradors; 1335, un nou privilegi atorga la concessió de celebrar la Fira de Pasqua Granada; 1434, Alfons IV dicta la prohibició de tenir taula de carnisseria al camí públic o vora d'ell, els dies de mercat... Això no obstant, la concessió oficial del privilegi per a fer mercat va tenir lloc el primer d'octubre de 1448, i l'escriptura va ser signada a Granollers per la reina Maria, lloctinent general del seu espòs Alfons IV, segons consta en el "Llibre Gran de Privilegis" de Granollers.

Als segles XV i XVI trobem la delimitació del càrrec de Mostassaf, instituït per la mateixa reina Maria en privilegi atorgat el primer de setembre de 1452, que era elegit en terna pel Consell de la Universitat o govern municipal. Indiscutiblement, el mercat ha estat una activitat econòmica de primer ordre per a Granollers i ha deixat la seva empremta en la toponímia d'algunes de les places escenari d'aquesta manifestació quotidiana, sempre dins el perímetre emmurallat. Noms com els de la plaça de l'Oli, de les Olles i dels Cabrits, encara existents, o com els de la plaça del Bestiar, del Gra o dels Porcs, ja abandonats, però no oblidats, en són una bona mostra. Carrers i places, doncs, han acollit la frenètica ocupació dels dijous que ha paralitzat i, a la vegada, dinamitzat tota l'activitat granollerina una vegada a la setmana (HOMS I COROMINAS, 1995). Un altre topònim original pel mercat és el del Rengle: el carrer de Santa Elisabet i també al carrer d'Espí i Grau es coneixen popularment amb aquesta denominació. Això és degut al fet de que en aquest indret els pagesos s'arreglaren per vendre-hi majoritàriament aviram el dia del mercat (GARCIA-PEY, 1990).

La importància del mercat queda palesa en textos com aquest del segle XVIII, on es diu: "Estoy persuadido que en el terreno que coge el Vallés, no se acomodarian, en la mejor dehesa de Extremadura, tantas cabezas de ganado como hay aquí, y al mismo tiempo una multitud de pueblos y de cultivos. Hay un mercado semanal y dos ferias al año. Se comercia en ganados, aves y toda especie de comestibles, y algunas tiendas son muy concurridas. Hay una lonja en medio de la plaza, muy capaz y elevada, sostenida de grandes columnas de piedra y bajo la cual se refugian los dias de agua los que vienen al mercado con sus géneros" (ZAMORA, 1784), (BAULIES, 1965).

L'agost de l'any 1919 Josep M. Batista i Roca fa la següent descripció del mercat: "Hi acuden més de 2.000 vehicles dels pobles del volt. Els carruatges solen llurs amos deixar-los en cases conegudes, pagant una mòdica quantitat. Molts no caben a les cases i es col·loquen a banda i banda de la carretera, agrupant-se per pobles. Hi ha gent dels pobles dels voltants, però també de St. Celoni, Palautordera, Centelles, Balenyà, Selva, Collsuspina, St. Feliu de Codines, Bigues, Riells, Caldes, Parets, Martorelles, St. Fost, Palau-Solità, Mataró, Vilassar, Badalona, Rubí, els de Tona, per gra i polleria, els de Montsenys, per castanyes (ROMA, 2001).

A més del mercat habitual de cada dijous, al llarg de la història s'han succeït una sèrie de mercats particulars d'acord amb la estació de l'any. Aquests "altres mercats" feien del dijous corresponent un dia especial. Així, per exemple, el mercat de castanyes, on acudien el dijous abans de Tots Sants les mestresses de molts pobles del Vallès en els quals no es collien castanyes, i hi compraven una bona quantitat d'aqueix fruit. Se'n venien tantes que el mercat d'aquell dia era conegut per aquest nom, el mercat de les castanyes (AMADES, 1985, IV: 671). Un altre dijous, el de Quaresma, anterior al divendres de Dolors, tenia lloc l'anomenat mercat de grans. Es considerava com el millor, un dels més grans i concorreguts, perquè corresponia al començament de la temporada estival. La gent hi comprava els rams de llorer destinats a ésser beneïts a l'església. Tots els carros, en tornar cap als seus pobles, duien penjats al darrera els grans rams adquirits (AMADES, 1985, II: 680).

La industrialització de l'agricultura i ramaderia van provocar el canvi al mercat, cosa que es va projectar en la seva fesomia, així, i sense desaparèixer, aquest es transformarà en un gran mercat urbà, on els productes manufacturats van acaparar tota l'oferta. La presència d'aviram, entre els carrers de Santa Elisabet i de Corró, i l'afluència massiva de pagesos provinents d'arreu de la comarca, al voltant de la Fonda Europa, és la principal reminiscència del passat (HOMS I COROMINAS, 1995).

Bibliografia

AMADES, J. (1985). *Costumari català*. El curs de l'any. Barcelona. Edit. Salvat.

BAULIES I CORTAL, Jordi (1965). *Granollers*. Barcelona, Biblioteca Selecta, volum. 372.

GARCIA-PEY, Enric (1990). "Recull onomàstic de Granollers: Motius, topònims, nomenclatura", a *Estudis de Granollers i del Vallès Oriental*, Núm. 3, Granollers, Ajuntament de Granollers.

HOMS I COROMINAS, Josep (1995). *Granollers. Retalls d'Història Urbana*. Granollers: Tarafa, Editora de Publicaciones, S.L. Revista del Vallès.

ROMA, Josefina (2001). "Josep M. Batista i Roca, antropòleg", a *Ponències. Anuari del Centre d'Estudis de Granollers*, pp 9-26.

ZAMORA, F. de (1784). *Diario de los viajes hechos en Catalunya*. Reedició. Barcelona: Curial.

